

Klipp höstrapsen nu och räkna fram vårkvävegivan

Nu är det hög tid att gå ut i fält och klippa och väga din höstraps. Då kan du uppskatta hur mycket kväve rapsen har tagit upp under hösten och räkna fram vårens kvävegiva. Du ska klippa nu på hösten när tillväxten har avstannat.

Höstupptag, mineralisering och skörd bestämmer kvävebehovet

SLU och Svensk raps har i samarbete med Jordbruksverket tagit fram nya rekommendationer för vårkvävegivan i höstoljeväxter. Det har visat sig att ju mer kväve som höstrapsen har tagit upp under hösten, desto mindre blir behovet av kväve på våren och vice versa. Dessutom påverkas kvävebehovet av markens mineralisering och skörden.

Du behöver alltså uppskatta tre värden för att ta fram en rekommenderad kvävegiva:

- Kväveupptag på hösten
- Förväntad mineralisering på våren/försommaren
- Förväntad skörd

Uppskatta höstupptaget

Det finns några olika möjligheter att bedöma upptaget på hösten.

1. Det bästa är att gå ut på fältet på hösten när tillväxten har avstannat och välja 3-4 representativa platser på fältet. Där vecklar du ut en tumstock och lägger i 90 graders vinkel så att du får 1*1 meter. Sedan klipper du all bladmassa på den kvadratmetern och lägger i en påse och väger. Det finns en film om hur du gör när du klipper och väger bladmassa på www.svenskraps.se.

Foto: Anders Lindgren

[Till hemsidan](#) | [Prenumerera](#)

2. Ett annat alternativ är att köra i fältet med N-sensorn nu på hösten. Du kan köra mitt på dagen mellan kl. 11 och 14, men det är viktigt att det är helt mulet väder när du kör. Ställ in grödans utvecklingsstadium på samma sätt som om du skulle gödsla och läs av vad N-sensorn säger om upptaget.
3. Om du inte har möjlighet att klippa eller mäta med N-sensorn så kan du göra en grov uppskattning av kväveupptaget genom att titta på de fyra fotografierna nedan av raps med olika kväveupptag på hösten och jämföra med det egna fältet. Ramarna är 1 kvadratmeter stora.

Höstupptag 16 kg N/ha

Höstupptag 49 kg N/ha

Höstupptag 77 kg N/ha

Höstupptag 95 kg N/ha

Foto: Lena Engström

Uppskatta mineralisering

Du ska också uppskatta ett värde för mineraliseringen under vår/försommar. Utgå från tidigare erfarenhet från fältet och vilken förfrukt du haft, samt om du regelbundet tillför organiska gödselmedel till fältet. När du uppskattar mineralisering kan du anta att

- låg mineralisering motsvarar cirka 10-20 kg N/ha,
- medelhög mineralisering motsvarar cirka 30 kg N/ha
- hög mineralisering motsvarar cirka 40-50 kg N/ha.

Uppskatta förväntad skörd

Förväntad skörd bedömer du genom att utgå från normalskörd på fältet tillsammans med en bedömning av hur den aktuella grödan ser ut.

Räkna fram vårkvävegivan

På Greppa Näringens hemsida under rubriken Räkna själv finns det en räknesnurra [*Höstrapsnuran*](#) som hjälper dig att räkna ut vårkvävegivan utifrån dina värden på höstupstag, förväntad mineralisering och förväntad skörd.

Om du själv vill räkna ut vårkvävegivan kan du använda någon av följande ekvationer.

Om du har vägt bladmassa:

Rekommenderad giva = $147 - (67,5 * \text{vikt bladmassa i kg/m}^2) - (1,2 * \text{mineralisering i kg N/ha}) + (0,026 * \text{skörd i kg/ha})$

Exempel

Höstklippning ger 1,1 kg bladmassa på en kvadratmeter.

Mineraliseringen på fältet under vår/försommar uppskattas till 15 kg N/ha.

Förväntad skörd är cirka 3 000 kg/ha.

Rekommenderad giva = $147 - (67,5 * 1,1) - (1,2 * 15) + (0,026 * 3000) = 133 \text{ kg N/ha}$

Om du har mätt eller uppskattat kväveupptaget i kg N/ha:

Rekommenderad giva = $147 - (1,2 * \text{kväveupptag höst i kg N/ha}) - (1,2 * \text{mineralisering i kg N/ha}) + (0,026 * \text{skörd i kg/ha})$

Exempel

Ingen höstklippning är gjord, men kväveupptaget på hösten uppskattas till cirka 80 kg/ha

Mineraliseringen på fältet under vår/försommar uppskattas till 45 kg N/ha

Förväntad skörd är cirka 4000 kg/ha

Rekommenderad giva: $147 - (1,2 * 80) - (1,2 * 45) + (0,026 * 4000) = 101 \text{ kg/ha}$

Ta fram vårkvävegivan i tabeller

Om du inte har möjlighet att räkna fram din vårkvävegiva finns det tabeller att använda. Du väljer vilken tabell du ska titta i beroende på om du har låg, medelhög eller hög mineralisering av kväve på fältet under vår/försommar. Har du låg mineralisering tittar du i tabell A, har du medelhög mineralisering tittar du i tabell B och har du hög mineralisering tittar du i tabell C. Värdena i tabellen är avrundade till jämna femtal.

Tabell A. Riktgivor för kvävegödsling på våren till höstoljeväxter 2016. Låg mineralisering vår/försommar (15 kg N/ha)

Kväveupptag höst (kg/ha)	Vikt bladmassa (kg/m ²)	Skörd (kg/ha)				
		2500	3000	3500	4000	4500
20	0,4	170	185	195	210	220
40	0,7	145	160	170	185	200
60	1,1	120	135	150	160	175
80	1,4	100	110	125	135	150
90	1,6	85	100	110	125	140
100	1,8	75	85	100	115	125
120	2,1	50	65	75	90	100
140	2,5	25	40	50	65	80
160	2,8	0	15	30	40	55

Tabell B. Riktgivor för kvävegödsling på våren till höstoljeväxter 2016. Medelhög mineralisering vår/försommar (30 kg N/ha)

Kväveupptag höst (kg/ha)	Vikt bladmassa (kg/m ²)	Skörd (kg/ha)				
		2500	3000	3500	4000	4500
20	0,4	150	165	180	190	204
40	0,7	130	140	155	165	180
60	1,1	105	115	130	145	156
80	1,4	80	95	105	120	132
90	1,6	70	80	95	105	120
100	1,8	55	70	80	95	108
120	2,1	30	45	60	70	84
140	2,5	8	20	35	45	60
160	2,8	0	0	10	25	36

Tabell C. Riktgivor för kvävegödsling på våren till höstoljeväxter 2016. Hög mineralisering vår/försommar (45 kg N/ha)

Kväveupptag höst (kg/ha)	Vikt bladmassa (kg/m ²)	Skörd (kg/ha)				
		2500	3000	3500	4000	4500
20	0,4	135	145	160	175	185
40	0,7	110	125	135	150	160
60	1,1	85	100	110	125	140
80	1,4	60	75	90	100	115
90	1,6	50	65	75	90	100
100	1,8	40	50	65	75	90
120	2,1	15	25	40	55	65
140	2,5	0	5	15	30	40
160	2,8	0	0	0	5	20

Katarina Börling och Ulrika Listh, regionkontoret i Uppsala

Pernilla Kvarmo och Johan Malgeryd, regionkontoret i Linköping

Maria Stenberg, regionkontoret i Skara

Stina Olofsson, Cecilia Linge och Maria Fermvik, regionkontoret i Alnarp

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden